

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 54 (3216) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Rommel nagyszabású támadást indított a 8-ik brit hadsereg ellen

Erős gyalogos és páncélos erők vesznek részt a támadásban. Élénk harcok folynak az északafrikai harctér minden szakaszán. Arnim csapatai közvetlenül fenyegetik Beját

A Szentatya üzenetét vitte Spelman Rooseveltnek (?)

Bernből jelentik: (B. T.) Északafrikából érkező jelentések szerint, Dél-tuniszban nagyobb hadműveletek kezdődtek. Angolszász jelentések arról szólnak, hogy Rommel erős gyalogos és páncélos erőkkel megtámadta a 8-ik brit hadsereget. A támadás szombaton hajnalban kezdődött páncélosokkal. Kemény küzdelem alakult ki, amely vasárnap délelőtt még fokozódott.

Bernből jelentik: (B. T.) Az amerikai rádió közölte, hogy Rommel Dél-tuniszban újabb támadásra csoportosította át hadait. Szövetséges körökben nem kételkednek abban, hogy e támadásnak döntő jelentősége lesz.

A Pest írja: Zürichi jelentés szerint az északafrikai harctér minden fontosabb szakaszán, a tengerparttól egészen a Mareth-vonal déli szárnyáig a legutóbbi 48 órában élénk harc folyt. A német páncélosok északon Sedjenan község nyugati részéből is kiverték a brit csapatokat, melyek a Tamera és Beja közötti vonalra vonultak vissza. Arnim csapatai most már közvetlenül fenyegetik Beját, a szövetségesek felvonulásának legfontosabb északi központját.

Baselből jelentik: (B. T.) A "Nationalzeitung" római jelentése szerint vaticáni körökben azt mondják, hogy Spelman a pápa üzenetét vitte Roosevelt-hez. Hír szerint a pápa azt kéri, hogy a hadviselők állapodjanak meg a háborús katonai cél nélküli városok bombázásának megszüntetésében. Különösen kéri ezt a pápa Rómára vonatkozóan.

Légiriadó Londonban

Liaszabomból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Londoni jelentés szerint hétfőre virradó éjszaka Londonban légiriadó volt és a légvédelem is működésbe lépett.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A brit hírszolgálat jelentése szerint hétfőn, a korai reggeli órákban nagyjerejű bombákat dobtak le több angol grófságban. A bombák veszteségeket és károkat okoztak.

Berlinből jelentik: (MTI) A NTI jelenti: Német harcrepülőgépek nagyobb

kötelékei március 8-án virradó éjjel kedvező időjárás mellett, eredményesen árasztották el bombákkal Anglia déli partján az egyik kikötővárost. Az angol légihaderő ezzel szemben csak zavarórepüléseket végzett a német éből fölött, de bombákat nem dobott le.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az angol légihaderő a londoni rádió beismerése szerint, február 25-ike óta, német terület elleni támadásokban 72 bombázó repülőgépet vesztett.

Plébániaépületekre, rendházakra, kórházakra hullanak az angol-amerikai bombák

Rómából jelentik: (MTI) Mint Nápolyból jelentik, a legutóbbi légitámadás alkalmával életét vesztette az egyik nápolyi kerület plébánosa. A közszereplésben álló plébános, a légitámadások idején nem akarta elhagyni súlyos beteg nővérét. A plébániát bombatalálat érte és a plébános nővérével együtt halálát lelte. Palermóban a Don Bosco nővérek rendházában két apáca lelte halálát légitámadás következtében. Az egyik nővér betegen feküdt az ágyában, amikor a légitámadás bekövetkezett. Amikor az ellenséges gépek közelítettek, a rendház főnöknője sietett a beteg nővérhez, hogy segítsen az óv-

helyre. Ebben a pillanatban bomba zuhan a rendházra, amelyet teljesen elpusztított. A főnöknő és a beteg nővér is életét vesztette.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az Associated Press washingtoni jelentése szerint Marshall tábornok, az Egyesült Államok vezérkari főnöke visszautasította azt a javaslatot, hogy tábornaggyá nevezzék ki.

Stockholmból jelentik: (B. T.) A Svenska Dagbladet newyorki tudósítójának jelentése szerint illetékes amerikai helyen arról értesültek, hogy a közeljövőben szövetséges tanácsot szer-

veznek Washingtonban a hadvezetési és a békekötés utáni teendőkről. Az Egyesült Államok, Anglia, a Szovjet Unió és Kína képviselői vesznek részt a tanácskozásban. Új alapot dolgoznak ki az együttműködésre a közösen gyakorlandó közigazgatásról a visszahódított, illetve megszállott területeken, továbbá a lengyelországi, finnországi és más vitás területi kérdéseket beszéltek meg, végül a gyarmatok népeinek önállóságát, valamint a légiferőbbség kérdését a háború utáni időkre.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Asher amerikai újságíró az egyik amerikai rádióban közvetített beszédében kijelentette, hogy az Egyesült Államok sohasem fogja támogatni a lengyelek követeléseit, amelyek Ukrajnára és bizonyos nyugatoroszországi területekre irányulnak. Ezek a lengyel követelések nem demokratikus jellegűek. Amerika nem támogathatja bizonyos lengyel körök becsvagát. — Asher a továbbiakban rendkívül széleskörűeknek nevezte ezeket a lengyel követeléseket. A Svenska Dagbladet szerint Asher kijelentései kétségtelenül sugalmazottak voltak és nagy felháborítást keltettek az Egyesült Államok közvéleményében.

A kijelentéseket úgy tekintik, mint hivatalos amerikai állásfoglalást a szovjetkormány és a lengyel emigráns kormány közötti vitában.

Hazatelepítik a német birtokokban lévő magyar értékpapírokat

Fontos intézkedések a magyar márkakövetelések rendezésére

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Illetékes német nyilatkozatok többször rámutattak arra, hogy a magyar márkakövetelések törlesztésére a német ipar a háború után gépet, közlekedési berendezést, valamint más tőkét és árut fog szállítani. A Magyar Nemzeti Bank és néhány vezető pénzügyintézetünk jelentéséből megállapítható, hogy máris folynak olyan műveletek, amelyek a német kézben lévő magyar értékpapírok visszatelepítésével siettetik e kérdés rendezését. A "Süsdost Economist" most megjelent száma kimerítően foglalkozik ezzel a kérdéssel, amelyről megállapítja, hogy a volt csehszlovák és jugoszláv állami adósságok rendezése is alkalmas nyújtott márkaköveteléseink részbeni kiegyenlítésére és az 1940-ben létrejött egyezmény az 1918 év előtti időből származó koronáról és márkáról szóló állami, illetve magánkötvények visszaváltását tette lehetővé. Ugyancsak állami szerződésen alapszik a német birtokokban lévő magyar részvények visszaváltása. Ennek a lebonyolításában 6 pénzügyintézetünk vesz részt. Elsősorban a volt osztrák piacra forgalomban volt, tehát a bécsi tőzsen jegyzett magyar értékpapírok hazatelepítéséről van szó. Ez a művelet mindkét ország érdekét szolgálja, mert Németország fokozatosan sza-

badul meg velünk szemben levő tartozásaitól. Magyarország pedig megjavítja fizetésének mérlegét és egyben visszaszerzi azokat az értékpapírokat, amelyek az itt dolgozó tőke jogait testesítik meg.

Olasz lapok Kállay Miklós egyéves kormányzati munkájáról

Róma. (MTI.) A vasárnapi olasz lapok kiemlik, hogy Kállay Miklós miniszterelnök egy évvel ezelőtt vette át a magyar kormány vezetését. A Stefani Iroda budapesti tudósítója az évfordulóval kapcsolatban ezeket írja:

— A magyar sajtó ebből az alkalomból megállapítja, hogy Magyarország külpolitikáját a tengely iránti hűség jellemzi. A magyar csapatok hőiesen kiveszik részüket a keleti arcvonalon folyó harcokból a civilizáció védelmében. Magyarország függetlenségéért és határai éretlenségéért harcol. Kállay miniszterelnök híven a kormányzó által megjelölt legfőbb irányelvekhez, a jobb jövő felé vezeti Magyarországot a tengelyhatalmak oldalán, melyekhez önként vállalt és érdekeinek megfelelő szövetség szálai fűzik.

Sikeres műkedvelői előadás a nagyváradai MÁV alműhelyben

Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap délután 5 órai kezdettel nagyszerű műsorral délutánt rendezett a MÁV alműhely dísztermében a nagyváradai Turul Dal-, Zene- és Önképző Egylet. A műsoros délután keretében az egylet műkedvelői az *Alvinci huszárok* című háromfelvonásos operettet mutatták be. A darab szerepeit a következők alakították: Harabula András, Kenyeres István, Bodnár Béláné, Mészáros Lajos, Fudally Manika, Radványi Károly, Ispán Nusika, Szabó Lajos, Acher Jakab, Kenyeres István, Lajos Ernő, Kiss István, Szébeny Imre, Tamás Ferenc, Szolnok József, Lastofka János, Gróza Sándorné, Szűcs Rózsika, Mojsza Nusika, Schmausz János.

A szög tisztét *Akkurátni* Andrásné látta el a töle megszokott nagy hozzáértéssel. Acher Jakab, aki egyébként szerepelt is, kitünően rendezte meg az egyébként nehéz darabot. A zenekar pompásan kísérte az egyes számokat Vincze László vezetésével.

Nagy sikerrel szerepeltek a régi műkedvelők az Ipartestület Színházában

Nagyvárad. Saját tud. Az Ipartestület abban a sorozatos kulturmunkában, amelyet célul tűzött ki, a tegnapi napon a nagyvárad-reji műkedvelő ifjúságot látta vendégül. Az ipartestület kulturtermeté zafolásig töltötte meg a közönség. Az ipartestület vezetői közt ott láttuk Szabó Károly elnököt, Darabont Gyula alelnököt, Boldizsár Imrét, a kultúrszakosztály vezetőjét és másokat az iparosság vezetői közül.

Az ünnepséget a Sztáray Mihály-énekkar énekszáma nyitotta meg, majd Darabont Gyula alelnök mondott megnyitó beszédet. Beszédében vázolta azt a szerepet, amelyet a magyar iparosság betölt a társadalomban. Ismertette azt a programot, amelyet az iparosság a kultúrdeputánok rendezésével célul tűzött ki maga elé.

Darabont Gyula alelnök megnyitóján Nagy Lajos a. lelkész, a műkedvelő ifjúság vezetője köszöntötte meg azt a szereplőket, majd megkezdődött az előadás. A régi műkedvelők ez alkalommal már nyolcadszor mutatták be Csépreghy: A sárga csikó című népművét. A közönség nagy tetszéssel fogadta az egyes jeleneteket a a kiváló együttműködés sokáig ünneplte. A szereplők közül különösen Marozsán Rózi, Szathmáry Mihály, Zombori Sándor, Gyenge Árpád és Gyenge József alakításai emelkedtek ki. Előadás után újból a Sztáray Mihály énekkar énekelt Balázs dalokat Svós András karnagy vezetésével. Az énekkar énekszámai is több ízben kellett megismételni.

Hirdessen Magyar Lapokban

Előadást rendezett a cséffai leánykör a nagyváradai Honvédkórház céljaira

Nagyvárad. Saját tud. Örömmel értesülünk a vidéki leánykörök tevékeny munkálkodásáról. Bihar megye több községében a leánykörök nemcsak versenyre igyekeztek munkájukat felajánlani a honvédsébesültek vagy a honvédszállók támogatására. Most a cséffai római katolikus leánykör újból kilépett a tett mezejére. Már a múltkor is hírt adtunk róla, hogy meleg ruhákat kötöttek a katonák részére, szombaton este pedig a nagyvárad-i honvédkórház segélyezésére nagy sikerrel előadták a *Klárka* című színművet. Az előadás előtt Szakács János szent József-intézeti prefektus, cséffai lelkész mondott beszédet a felebaráti szeretet nagy fontosságáról a mai nehéz időkben. Kiemelte beszédében, hogy nemcsak hazafiai, hanem keresztény kötelesség is ma mindent megtennünk hazánk támogatására. Nagy szeretettel kell kiérnünk a magyar nemzet hőseit, akik a haza szolgálatában megrokknva, várják a magyar nép részvevő, meleg szívének megértését.

Szakács János nagy tetszéssel fogadott beszéd után a leánykör előadta a fent megnevezett színművet. A darab előadásában a szereplők szép sikert arattak. A darab rendezését Nagy Irén főszolgabírósi tisztviselő végezte nagy buzgalommal és ugyancsak ő játszotta a főszerepet is. Külön ki kell emelnünk a darab szerencsés megválasztását. Az Akció Katolika az idén a családtámogatás és a népművelés szolgálatában áll a *Klárka* színmű is, amely meggyőzően állítja az emberek elé, hogy a házasságnak főcélja csak a gyermek lehet.

Amint értesülünk, Cséffán nagyobb arányú gyűjtést is végeztek a sebesültek támogatására, amely gyűjtésnek az elszámolása most van folyamatban.

Súlyos ítéleteket hozott az uzsorabíróság

1000 pengős büntetést kapott a fővádlott

Nagyvárad. Saját tud. Berettyóshaji asszonyok álltak hétfőn délelőtt árdrágítással vádoltan a nagyvárad-i törvényszék dr. Rozsly István egyesbírája, mint uzsorabíróság előtt.

A vádirat szerint özv. Kongya Lászlóné vaját, korpát és tojást, Kovács Mihályné Gyuró Erzsébet napraforgó olajat, Tatár Illésné Lőrinc Katalin tojást, Dudás Ilona tojást és csirkét adott el a hatóságilag megzabott árnál jóval magasabb összegért *Czimbalmos* Juliánna szociális nővérek. A vádlottak valamennyien töredelmesen beismerik bűnüket, sőt bűnösségüket is, amit a fővádlott, Kongya Lászlóné így fogalmaz meg:

— Tudom én, nagyegyes bíró úr, hogy nagyon bűnöztem, de csak most

az egyszer tessék megbocsátani...

Ez persze nem megy, mert a törvény törvény és a bűnösnek — különösen pedig háború idején a közösség ellen vétőnek — bűnhődnie kell. Ennek megfelelően a bíróság bűnösnek mondta ki özv. Kongya Lászlónét három rendbeli egyetemben folytatólagosan elkövetett ártülpés, a többi vádlottat egy-egy rendbeli ártülpés vétségében s ezért Kongya Lászlónt 10 pengőnként egy napra átváltoztatható évszáz pengő pénzbüntetésre, Dudás Ilonát 300 Kovács Mihálynét és Tatár Illésné 200—200 pengő, 5 pengőnként egy napi fogházra átváltoztatható pénzbüntetésre ítélte.

A vádlottak zokogva bár, megnyugodtak az ítéletben s az ügyész sem felebezett. Az ítélet tehát jogerős.

Fahidat építenek Velence és a strand vidéke között

Nagyvárad. Saját tud. A városrendezési bizottság hétfő délelőtt, Hlatky Endre főispán elnöklésével ülést tartott. A polgármester üdvözölte az ülésen megjelent *Hercsúr* Vilmos műszaki tanácsost, a mérnöki hivatal új vezetőjét, aki most foglalta el hivatalát.

A bizottság több olyan tekerületajánlás építési kérésével foglalkozott, akiknek telkei az új szabályzat értelmében nem elég nagykiterjedésűek ahhoz, hogy építkezni lehessen rájuk de a román uralom idejében az akkori szabályzatnak megfelelőek voltak ezek a telkek. A bizottság albizottságot küldött ki, amely a szociális szempontok figyelembevételével fogja megtenni javaslatát.

Tárgyalta a bizottság egy új hid építésének kérdését. A velencei lakosságnak régi óhaja, hogy a Baross-híd és a vasuti hid közötti szakaszon, esetleg a vasuti hidon túli részen legalább gyalogátjáró kösse össze a Körös két partját. Erre vonatkozólag felmerült annak a megoldásnak a gondolata is, hogy egy

engedélyeztetések a gyalogforgalom a vasuti hidon, vagy pedig alakítsák át a vashidat oly módon, hogy az gyalogközlekedésre is alkalmas legyen. Az illetékes tényezők azonban ezekhez a megoldásokhoz nem járulnak hozzá s így szűkegessé válik egy új hid építése, amely a viszonyokra való tekintettel egyelőre fából készülne el. A mérnöki hivatal két javaslatot terjesztett elő a felépítendő hid helyére utazva s a bizottság ezek közül azt találta elfogadhatónak, amely a Templom-térből nyúló kis utca folytatásaként tervezi a fahidat. Ez a megoldás előnyösen kötné össze a velencei városrészt a strand környékével és tovább a hegyvidékkel. A bizottság még nem döntött véglegesen az új hid helyére vonatkozólag, mert szűkegessé látja megvizsgálni azt a szempontot, hogy a szőlőhegy vidékének járműforgalma is kedvezően legyen lebonyolítható e hidon át Velence felé.

Ezzel kapcsolatban ismertették a bizottságban azt a tervet, amely szerint a város a régi garasos hid helyén új vas-

Mozik műsora:

APOLLÓ: Pista tekintetes úr.
BELVÁROSI: Zoro és Huru (A két ördög).
KORONA: Külvárosi órszoba.
CASINO: Egy éjszaka Erdélyben.

hiddal fog gazdagodni. Ha ugyanis a 4-es számú műút továbbépítése során a jelenlegi Baross-híd helyén új, erős hidat építenek, a Baross-hidat átköltöztetik az egykori garasos hid helyére.

A másik fontosabb ügy, amellyel a bizottság foglalkozott, az új, teljesen modern közbiztonsági felépítésének kérdése volt. A 2 millió pengő költséggel tervezett közbiztonsági építési terveinek elkészítésére ajánlatot kért a város Klárka Lajos építéstechnikus, aki elismert vágóhidépítő szakteknikus, aki azonban ajánlata értelmében 104 ezer pengőért volna hajlandó a tervek kidolgozására. Minthogy a város a folyó költségtérítésben csak 10 ezer pengőt irányzott elő s az építésre a jelenlegi anyagihiány miatt úgy sem kerülhetne sor, a bizottság úgy döntött, hogy ezt a kérdést egyelőre leveszi a napirendről s majd csak akkor ír ki tervpályázatot, amikor az építkezésnek nem lesz többé akadálya.

Bolgár rokonszenvtüntetetés a tengely mellett

Belgrádból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az itt megjelenő Domau Zeitung szófiai jelentése szerint Bulgáriában a hármasszövetséghez való csatlakozás második évfordulója alkalmából nagyarányú szimpátiatüntetésekre került sor, mely alkalomból kifejezésre juttatták Bulgáriának a hármasszövetség hatalmai végső győzelmébe vetett hitét.

Félreértések a dohánygyártmányok arányos elosztására vonatkozó rendelet körül

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A dohánygyártmányok arányos elosztásának tárgyában kiadott rendelkezéssel kapcsolatban téves híradások láttak napvilágot. E híradások szerint a dohánygyártmányokból az árusok és így a fogyasztók között is lényegesen csökkentett mennyiséghez jutna. Ez a híradás a rendelet félreértéséből származhatott. A dohánygyártmányok kérésére kibocsátott rendelet csak arra vonatkozóan tartalmaz intőkedést, hogy az egyes dohánygyártmányokat a dohánygyártmányok között, az 1941. év utolsó negyedének forgalma arányában osszák szét és elkerüljék azt a rendellenességet, hogy az egyes gyártmányokból éppen ott mutatkozzék hiány, ahol azok kelendők, viszont más árudákban ugyanazok a gyártmányok hiába lennének raktáron, mert a közönség azon a környéken más fajtaakat keres. Kizárja továbbá a rendelet a közelmúltban tapasztalt és hiányt előidéző oktan halmozást. Így tehát a kiadott rendelkezés éppen a fogyasztó érdekeit szolgálja. A dohánygyártmányok előirányzata szerint a szivarok és a szivarkadohány előállítására lényegesen meghaladja az 1941. év utolsó negyedének fogyasztását. Ezek az intézkedések a jövőre nézve biztosítják a rendszeres dohánygyártmányok zavartalan kielégítését.

Három szovjet hadtestet és három hadosztályt morzsolnak fel Charkov mellett a német csapatok

Tuniszban újabb siker koronázta a tengelycsapatok hadműveleteit. Rooseveltet leszavazta a parlamenti bizottság

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti: Newyorki hír szerint Brickert Ohio kormányzóját sürűn emlegetik a jövő évi elnökválasztás köztársasági párti jelöltjeként.

Buenosaires. (MTI.) A Stefani jelenti: Washingtoni jelentés szerint a kongresszus parlamenti bizottsága Rooseveltet követeléseivel szemben 13 millió és 500.000 dollárra csökkentette a tengerészeti költségvetésnek a legénységi állomány növelésére vonatkozó póthitelét. Az amerikai la-

pok a kormány eme kudarcát úgy fogják fel, mint a kongresszus világos állásfoglalását Rooseveltet nagy méretű katonai sorozási terveivel szemben, amelyek szerint az Egyesült Államokban a jövő évben 11 millió ember áll zászló alá.

Tovább folyik a német előretörés az Azovi-tenger partján

Berlin. (MTI.) Mint a vasárnapi hadijelentés kiegészítéseként közlik a Német Távirati Irodával, a keleti harc-tér déli szakaszán a bolsevisták felismervék a veszedelemet, mely a 38-ik hadsereget megsemmisítésével fenyegette, a kubáni hídfőtől északra újabb csapatokat vontak össze, hogy feltartóztassák az Azovi-tenger mentén előnyomuló német erőket és folytassák a támadást a Laguna-vidéken keresztül. A nagy sietve összehívott bolsevista erők egyrésze már-

cus 6-án beavatkozott a harcokba, de a német csapatok visszaverték, majd az Azovi-tenger déli partja felől törtek előre és szétszörték a bolsevisták főerőit. Mintegy ezerkétszáz főnyi bolsevista sereget teljesen megsemmisítettek. A Donec középső folyásánál befejeződött a bekerített szovjet erők megsemmisítése. A német csapatok a folyó tulsó partján erős hídfőket alkottak. Orel környékén a német csapatok megjavították állásaikat.

Teljes siker koronázta a charkovi bekerítő csatát

Berlin. (MTI.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a keleti harc-térről: A harmadik szovjet hadsereg ellen Charkovtól délre lezajlott megsemmisítő szombaton teljes eredmény koronázta. A németek itt két páncéloshadtestet, egy lovashadtestet és ezenkívül legalább három lövészadosztályt morzsolnak fel az utolsó emberig. A hadifoglyok számáról még nincs végleges jelentés. A német támadócsoport mögött tevékenykedő tisztogató különítmények eddig több mint 28.000 halottat számoltak meg és 230 löveg, 61 páncélos harckocsi zsákmányolásáról tettek jelentést. A kubáni hídfő lagunavidéken folytatták a mocsárvidék megtisztítását. Több száz hadifoglyot ejtettek és több mint 600 elesett szovjet katonát holttestét számolták össze. Ezzel megsemmisült az 58-ik szovjet hadsereg is. A bolsevisták szombaton a középső szakaszon Oreltől nyugatra és az északi szakaszon Staraja Russza mellett szedték össze magukat nagyobb támadó hadmozdulatokra. Orel mellett a német gyalogság elszánt támadása több nagy-

gyalogos és páncéloserőkkel megkísérelt bekerítő mozdulatokat hátrított el. A bolsevisták szombaton a szomszédos arcvonalszakaszokról elvont kötelekkel, Oreltől nyugatra újabb támadó arcvonalat próbáltak létesíteni. Egész nap sűrű sorokban rohamozott itt egy 7 lövészadosztályból és 3 szovjet páncélos dandárból álló bolsevista erőcsoport. A tömegtámadások megrekedtek a német fővédelmi vonalak előtt. Szmolenszktól keletre a német csapatok éppen úgy, mint legutóbb Benjanszknál olyan hadmozdulatokat végeztek, amelyek célja az elhárítás összpontosítása és hadműveleti tartalékok létesítése különleges feladatokra. Ezeknek a hadműveleteknek során a német csapatok mintán elpusztították az összes hadifontosságú berendezést és elszállították az összes fegyvert és hadfelszerelést, kiürítették Gzsáckot anélkül, hogy ezt az intézkedést a bolsevisták megzavarhatták volna. Az Ilmen-tótól délre a bolsevisták Sztaraja Russza mellett folytatták eredménytelen ellentámadásaikat, de szombaton sem érték el eredményt.

Elfoglalták a tengelycsapatok az észak-tuniszi Serrat-fokot

Berlin. (MTI.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a tuniszi harc-térről: Tunisz déli részében a német és olasz felderítő csapatok több helyen mélyen benyomultak az angolok felvonulási terébe. foglyokat ejtettek és értékes hadianyagot zsákmányoltak. A merész vállalkozás során sok értékes hadiszer és fontos felderítési anyag jutott a német és olasz erők birtokába. Észak-Tuniszban a német csapatok elfoglalták a Serrat-

fokot. Az angolok vad futással menekültek a fogságbaeséstől. Medjez el Bahnál egy erős angol kötelék előretörését egy német harciköték visszaverte. Az angolokat oldalbatámadták és még a hegyek közé menekült maradványokat is felmorzsolták. Bankokból jelentik: (MTI.) A Domei Iroda jelentése szerint a japán erők több irányban összpontosított előretörése Jünan tartományban és Északnyugat-Burmában azzal a sikerrel

járt, hogy kiűzték az ellenséget mindkét helyen, jelentékeny területekről. Az ellenség most már teljesen elvesztette Jünan tartományban a Nu folyó vidékét. Nyitkinától északkeletre, Északburmában japán erők heves tá-

madást intéztek brit-indiai erők ellen és bár azok makacsul ellenállottak, különféle csoportjaikat megsemmisítették.

Tokió. (MTI.) A Német TI jelenti: A japán hadsereg már elérte tavaszi hadászati célját és folytatja a tisztogató hadműveleteket. Különösen figyelemre méltó, hogy a japán hadsereg nagy sikerei során nagy gabona-termő földeket szállt meg. — E hadműveletek során foglyul ejtették Csangkaisak 20.000 katonáját Vankingsai tábornokkal. A japán légierő lehetetlenné tette az ellenséges légierő tevékenységét.

486 halott áldozata van Berlin legutóbbi bombázásának

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A Berlin elleni legutóbbi légitámadás áldozatainak száma 486 halott és 377 súlyosan sebesült.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: Göbbels dr. birodalmi miniszter, mint Berlin körzetvezetője kiáltványt intézett a berliniekhez, amelyben kifejezésre juttatta elismerését azért a bátor magatartásért, amelyet Berlin népe a legutóbbi angol légitámadás során tanúsított. A birodalmi főváros ellen intézett legutóbbi angol ter-

rortámadás rendkívüli feladatok előállítását a berlini lakosságot. A támadás okozta kár jelentékeny. Minden rendelkezésre álló erőt munkába állítottak, hogy amilyen gyorsan csak lehetséges, helyreállítsák a károkat. A birodalmi főváros lakossága a bombázás éjjelén és az azt követő napon olyan magatartást tanúsított, amely megérdemel minden dicsőítést. Nemcsak a férfiak, hanem elsősorban a nők és gyermekek példáját adták bátorságuknak, amely Berlinnek csak becsületére válhat.

Érdekes tanukihallgatásokat eszközölt a járásbíróság egy budapesti perben

Nagyvárad magántisztviselő pere a Futura ellen

Nagyvárad. Saját tud. Érdekes perben eszközölt tanukihallgatásokat a nagyvárad járásbíróság. A felperes Nagy Sándor, a Futura nagyvárad lerakátának volt helyettes vezetője, az alperes pedig az említett cég.

A per előzmény, hogy Nagy Sándor még 1942 szeptemberében felmondó levelet intézett a Futura vezetéséhez és levelében hangsúlyozta, hogy állásáról azért mond le, mert a cég késedelmesen fizeti a tisztviselők jutalékait és ezt ő, mint a cég vidéki helyettes vezetője nem hajlandó erkölcsileg továbbra is fedezni.

Nagy Sándor később, három hónapi felmondási idejére járó fizetésének elmaradásáért 2043 pengő erejéig pert indított a Futura ellen.

A járásbíróság kihallgatta Majoros Lőrinc 42 éves nagyvárad lakost, aki elmondta, hogy a munka nagyrészt Nagyváradon a felperes végezte és sokszor a késő esti órákban is a cég irodájában dolgozott.

Berke Péter 37 éves, szintén nagyvárad lakos, jelenleg foglalkozás nélküli magántisztviselő igazolta, hogy a felperes a nagyvárad kirendeltség helyettes vezetőjeként önálló irányító jogkörrel bírt és az utasítások nagyrészt mindig ő adta. Tudomása szerint a felperes azért mondott fel, mert egyrészt személyi ellentétek voltak közte és a kirendeltség vezetője között, másrészt pedig a vidéki bizományosok 1940-41. évből származó jutalékát a nagyvárad vezető nem akarta jóváhagyni.

Schramm Vilmos a Futura egyik tisztviselője is nagyjából ezeket vallotta, elmondta továbbá, hogy tudomása szerint a felperesnek van még követelése a cégtől és tud arról is, hogy a cég nagyvárad kirendeltsége a bizományosoknak 1940-41-re járó jutalékát nem akarta jóvá írni és emiatt nézeteltérés volt a felperes és Rabi Mihály vezető között.

Tóth György szintén a Futura tisztviselője előadta, hogy a napi munkaidő 8 óra volt, ezáltal azonban a munkát sokszor nem tudták elvégezni. A túlórázásokért a fizetéshez arányítva külön díjat kaptak a cég alkalmazottai. Emlékszik arra is, hogy a felperes utolsó túlórajegyzékét ő vette át. Hogy azon milyen összeg volt feltüntetve, ezt már elfelejtette a tanu, tudomással bír azonban arról, hogy Nagy Sándor ezt az összeget a Vöröskereszt javára rendelte átadni. Hogy a Vöröskeresztnek kifizették-e a kérdéses összeget, erre vonatkozóan Tóthné nem tud felvilágosítást nyújtani.

A tanukihallgatások ezzel véget értek. Az alperes jogi képviselője kérte Rabi Mihály tanukénti kihallgatását. A perben egyébként a tanukihallgatások megtörténte után a budapesti járásbíróság fog dönteni.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

A Szigligeti Társaság félszázados jubileumi ünnepsége

Leleplezték Juhász Gyula emlékművét a premontrai gimnáziumban

Nagyvárad. A Szigligeti Társaság vasárnap méltó keretek között ünnepelte meg fennállásának ötven éves fordulóját.

Az ünnepség Juhász Gyula emléktáblájának leleplezésével délelőtt fél 10. órakor kezdődött a premontrai gimnáziumban. A megkapó ünnepséget a magyar Hírszék elnöke vezette be, majd a gimnázium három növendéke Lihringer Tihamér, Schüch Károly és még egy tanuló Juhász Gyula három örökbecsű és egyben váradi vonatkozású versét adta elő. Ezután Tabéry Géza író emlékezett meg Juhász Gyuláról s azokról az esztendőkről, melyeket mint a premontrai gimnázium tanára ebben a városban töltött. Beszéde végzetével felkérte Lerchner Julia szobrászművésznőt, hogy az általa készített Juhász Gyula emlékművet leplezze le. A fehér emléklapon Juhász Gyula művészi kivitelű képmása tüntetett elő, őszinte elismerés nyilvánítására készítette a hallhatatlan magyar költő emlékének hódoló közönséget. A jóslakert emlékművét a gimnázium nevében dr. Oszwald Arisztid igazgató vette át, néhány szóban méltatva Juhász Gyula nagyvá-

radi s ezen túli munkásságát s egyben ígéretet téve arra, hogy az emléket a gimnázium tanári kara s ifjúsága szeretettel őrzi meg.

Az első koszorút Juhász Gyula emlékművén Kilényi Irma, Juhász Gyula egykori titkárnője helyezte el, aki a Juhász kultusz legkitartóbb ápolója s az irodalomtörténetnek is legpontosabb adatszolgáltatója, a nagy magyar költő életére vonatkozó részleteket illetően. Kilényi Irma koszorúját a nagy magyar költő család és a maga nevében helyezte el, de egyben elhozta s külön az emlékműre helyezte a szegedi munkásság koszorúját is. Berey Gézáné Csányi Piroka hírlapíró a Délmagyarország koszorúját hozta el, annak a szerkesztőségnek nevében, melynek asztalánál egy időben a nagy magyar költő dolgozott. Ertsey Péter jogszíngár, a Délvidéki Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesületének elnöke a szegedi fiatalok koszorújának elhelyezésével róta le a fiatalok kegyeletét, majd a gimnázium énekara Juhász Gyula „Testamentum” című versét énekelte el. A vers zenéjét Vidor József, a nagyváradai Iskolánkülvüli Népművelési Bizottság titkára komponálta — sikerülten.

az első felolvasó ülést, melyen a szó legteljesebb értelmében európai műveltségű, világlátott, kiváló esztétikus, ragyogó ékesszólású elnök, Rádl Ödön megkezdte felejtethetetlen megnyitó beszédeinek sorát. Endrődi Sándor versei, Iványi Ödön novellája képezték meg a nagyszerű előadás fénypontjait. Mélyen tisztelt közönség! Félszázados ünnepünkön forduljon lelkiünk társaságunk nagyérdemű megalakító felé, s tegyük le emlékükhöz hálát és a tisztelettel teljes elismerés koszorúját. Legyen emlékükhöz társaságunkban, Szent László városában örökre áldott.

De forduljunk a megdicsőültek alakjaitól az élők felé. Legyenek üdvözölve társaságunk és közönségünk részéről nagyrabecsült vendégeink, a Kulturális Egyletek Országos Szövetségének, a Petőfi Társaságának, az Erdélyi Irodalmi Társaságának, az Erdélyi Közművelődési Egyletnek, a Kemény Zsigmond Társaságának, a Vörösmarty Körnek, a nagy-szalantai Arany János Körnek mélyen tisztelt képviselői és összes szeretettel látott vendégeink. Méltóztassanak e szerény, az én gyenge igém közvetített üdvözlő az egész félszázad üdvözlőit tekinteni. Schaffel Viktor, a Sächlingeni trombitás és az Ekkehard költője 1865-ben, a német filológusok kongresszusán a gyönyörű heidelbergi kastély dísztermében, a többi között így üdvözölte az egybegyűlteket:

Glück auf! ein guter Genius
Kommt heut zum Schloss gezogen.
Kollegialisch dröhnt mein Gruss
Euch deutschen Philologen:
Denn ihr durchforscht mit Blick und Glück
Die Vorzeit, Schicht um Schichte,
Und ich durchmarschiert bin selbst ein Stück
Kultur und Sprachgeschichte.

Távol legyen csekélységemtől az önhittség, hogy magamat Schaffel módjára „egy darab műveltség és nyelvtörténetek” tartásam, de igenis vindikálom magamnak, aki ott állottam a társaság bölcsőjénél, jelen voltam legtöbb előadásán, e félszázad hítes tanújának címét és így az egész félszázad üdvözlőit nyujtom drága vendégeinknek.

Mélyen tisztelt közönség! Mikor Egressy Gábor, a nagy tragikus színész zsarnokság-típortá házájába visszatért, 1850-ben, Arany János lelkes versekben köszöntötte. Ugy érzem, egy s szörnyű térvivataros időben nekünk is szólnak e reménykedő akkorok:

Igen, visszatért a jövőre zálog:
S én kétségbeesett most remélek,
Várok

Boldogabb idők.
Még sőtét az égből, de borús határán
Kerdi már jelölni egy jesső szívórvány
A síró felhőket.

Félre kishitűek, félre, nem vezett el
Félre kishitűek, félre, nem vezett el —
Elni fog nyelvében élni művészettel
Még soká e nemzet!

Fél merész versenyre, kinek az istenség
Nyújtá dallamos ajk s honi hárfá
kincsét.

Zengjen, aki zenghet.
A Szigligeti Társaság mai jubileumi közgyűlését, hazafias tisztelettel üdvözölve az ünnepelő közönséget, ezennel megnyitom.

Ezután Tabéry Géza író, a Szigligeti Társaság alelnöke olvasta fel a Szigli-

társaságunk bölcsőjénél. E szörnyű világegésben, midőn kis nemzetünk, mint annyiszor a múltban, pusztá létéért küzd, jól esik a teljes Magyarország multjába menekülni vissza. Ahogy Arany zengi a Toldi szerelmében:

Engem is a bánat megviselvén zordul,
Vigasztér hő lelhem a multakba

fordul;
Azokkal időzöm, akik másszor voltak:
Mit az élet megvon, megadják a holtak.

Térjünk hát vissza 1892 Nagyváradjába. Bizony akkor városunk anyagi kultúra tekintetében ugyancsak elmaradt a nagyobb vidéki városok mögött. Köröskörrel burkolt utcáin vékonytalpú cipőben nem volt kellemes a járkálás; rozoga fahidak kövítették a két part forgalmát; új épület csak nagyritkán emelkedett; csatornázás, vízvezeték, villanyvilágítás még a jövő zenéje volt; a színház fahádé, a városház dísztelen egyemeletes épület kietlen udvaron; a Bémer-tér, amely most fénypontja Olaszinak, ócska ronda hávek, zezugok, kőfal dísztelenedett, valóságos parthé hontense, szegyenletes rész a város közepén. De, ha anyagi kultúra dolgában városunk hátramaradt, szellemi kultúra dolgában annál jelesebb volt. Országos hírv tudósok, írók működtek itt: Nagy János, Borzók Alajos, Karácsonyi János, Székely István, Nagy Ernő, K. Nagy Sándor, Bunyitay Vince, Hegyesi Márton, Iványi Ödön, Rácz Mihály. Valóban indokolt volt egy irodalmi, művészeti, tudomány-népszerűsítő társaság megalakítása. A lelkes magyar Sipos Orbán tanfelügyelő kezdeményezésére és többek buzgólkodására a Szigligeti Társaság 1892 okt. 2-án tartotta alakuló közgyűlést a premontrai gimnázium dísztermében. Elnökké Rádl Ödönt, alelnökké Sipos Orbánt, titkárrá K. Nagy Sándort, titkárrá Sas Edét és Adorján Arminit választotta a mindössze 30 tagból álló gyűlés. Csakhamar azonban 255-re emelkedett a tagok száma s december 1-én már megtartották

Díszközgyűlés a Szigligeti Színházban

Ezzel a bensőséges szép ünnepséggel a jubileum első fejezete lezárult. Utána délelőtt 11 órakor díszközgyűlés következett a Szigligeti Színházban. A díszközgyűlést Némethy Gyula kanonok, a Szigligeti Társaság elnöke nyitotta meg, magas szárnyalású és érdekes irodalmi vonatkozásokban gazdag bevezetőjével.

Dr. Némethy Gyula ünnepi beszéde

„Mélyen tisztelt ünnepelő közönség!
Az 1806-ik év Németországban szörnyű katonai vereség és világraszóló szellemi diadal éve volt. Katonai vereség: 1806 október 14-én Napoleon pozdorjává zárta Poroszország hadi erejét Jena mellett. Szellemi diadal: ekkor jelent meg Goethe Faustjának első része, nemcsak a német nemzet büszkesége, de „százados ének”, az egész emberiség felbecsülhetetlen kincsévé. Goethe először, vagy inkább először írt hozzá, melyben a már 59 éves férfi mélabús hangot üt meg. Lelke a múltba, kedves halottaihoz szárnyal vissza, nagy támad szívében a esendes, komoly szellemország után:

Und mich ergreift ein Längst
entwöhntes Sehnen
Nach jenen stillen, ernsten
Geisterreich...
Az emlékezés oly erőt vesz rajta, hogy amivel bír, távolból látja, ami letűnt, valóságává válik előtte:
Was ich besitze, seh ich wie vom
weiten,
Und was verschwand, wird mir zu
Wirklichkeiten.

Mélyen tisztelt közönség! Most, hogy a Szigligeti Társaság félszázados jubileumát üljük, a mi lelkiünk is ilyen hangulat száll. Képeletünk a múltba száll vissza az 1892 esztendő távolába, különösen a mi képeletünk, akik, mint csekélységem is, ott állottunk irodalmi

geti Társaság címére érkezett üdvözölő táviratokat, köztük József főherceg melegbangu üdvözlőjét is. Peredi György a Szigligeti Társaság multját ismertette. Az ünnepségen megjelent a város részéről dr. Hlatky Endre főispán, dr. Soós István polgármester és Kálmán Imre tábornok, helyőrségi parancsnok. Különböző irodalmi egyesületek kiküldöttjei üdvözöltek ezután a fennállásának félszázados évfordulóját ünnepelő Társaságot. A vendégeket a város nevében Soós István dr. polgármester üdvözölte, majd rövid szünet után az ünnepségre érkezett országos nevű írók léptek a lelkes és a színház széksorait zsúfolásig megtöltő közönség elé. Hlatky Endre dr. Főispán megkapó bevezetője után Tanay Emil Szunyogh Barnabás bihari költő és Ritoók Emma egyik versét szavalta el. A Nagyváradról elszármazott kitűnő írók közül elsőnek Bónyi Adorján, a finom tollú regényíró és számos kitűnő szupadi mű szerzője olvasta fel egyik remek novelláját. Dutka Akos a „Holnaposok” gárdájának lyrikusa jelent meg azután a nagyszámú hallgatóság előtt. Szabó Pál sőtét tónusu erőteljes novelláját Daniss Győző, a Szigligeti színház főrendezője, Szentmihályiné Szabó Mária kitűnően sikerült írását pedig az író férje olvasta fel. Hottya Éva, a színház ünnepelt drámai művésznője Berde Mária egyik versét szavalta el rendkívül határozottan, majd Possonyi László görög-tűszerű csevegése következett, amely valójában sokkal több volt, mint egyszerű csevegés. A könyved és fordulatok előadása meglátásokban és gondolatokban egyaránt rendkívüli eredetiséget és mélységet sejtett s a kitűnően sikerült ünnepség méltó befejezője volt.

Délben közeled volt az Ujságró Ötthonban, este pedig a színházban dr. Gáspár Jenő, a Sajtókamara igazgató-főtájkára tartotta meg értékes megemlékezését Szigligeti Ederől. (H. I.)

MAGYAR HŐSÖK

Vezér Árpád főhadnagy

Rettenhetetlen személyes bátorsággal és kiváló harcászati érzékével tüntette ki magát Vezér Árpád főhadnagy, egyik honvéd gyalogságlál segédtszije. Zászlóalja 1942 március 23-án Gomolya községet támadta. A támadás igen nehezen nyert teret az ellenség pusztító tüze miatt, majd pedig teljesen elakadt. Vezér főhadnagy ekkor két gyalogos hírvívőjét maga mellé vette, saját elhatározásából vállalkozott arra, hogy az ellenség átkarolása végett felderíti az ellenség szárnyát. Ennek végrehajtása közben egy bolsevista raj állotta útját váratlanul s az nyomban reátört a főhadnagra és embereire.

Vezér főhadnagy ekkor tovább folytatta felderítő vállalkozását. Sikerült megállapítania az ellenség balszárnyát s nyomban hozálótott ennek megtámadásához is. Vakmerő közelharcban kiverte a község szélső házaiban lévő ellenséges csoportokat s ezzel megingatta a zászlóaljjal szemben lévő bolsevista erők ellenállását. Zászlóalja a továbbiakban kevés veszteséggel fejezhette be támadását.

Vezér főhadnagy résztvevő a község megtisztításában is s a pincék és padlások átkutatása során több foglyot ejtett.

A direkttermő szőlő kérdése

Egyik lapársunk a közelmúlt napokban „Az érmelléki szőlőtermelés kérdése” címmel íjt. Jedlicska István szőlőbirtokos tollából egy cikket jelentetett meg, amely védelmébe veszi a direkttermő szőlőket, főképen pedig ezek közül a delavárét. A cikkben nagyon sok értékes adatot olvasunk, de a helyzetet, — hogy világosan meg tudjuk ítélni, — szükséges bizonyos vonatkozásban ismertetni.

Elsősorban az anyaországi helyzetre akarunk kitérni. Az anyaország a kormány és az egész magyar szőlőgazdaság egyeteme két szempontból nem tartja kívánatosnak a direkttermő szőlőket. Az egyik általánosságban a direkttermők silány minősége, kellemetlen zamata, ami miatt a legutóbb Párisban tartott nemzetközi borászati kongresszus is nemcsak elítélte ezeknek a termelését, de olyan határozatot kapott, amely szerint a nemzetközi forgalomból kizárandó az az állam, amelyik saját területén törvényhozás útján nem tiltja meg a direkttermő szőlők termelését. Erre azt felelhetnek egyesek, hogy két eset van, vagy rossz az a bor, akkor nem fogják sem fogyasztani, vagy még sem olyan rossz és fogyasztják, akkor nem kell bántani.

Ezen kérdések feltevésénél jön azután a második körülmény és hogy a direkttermő szőlő kevesebb megmunkálást, kevesebb védekezést igényel, tehát, ha minőségileg általában rosszabb is, de kevesebb termelési költség mellett olcsóbban adható. Már pedig normális gazdasági viszonyok között minden filér számít és ha silányabb minőséget jelentékenyen olcsóbban tudok kínálni, a fogyasztó azt is átveszi és fogyasztja.

Ehhez a körülményhez járul még az is, hogy már nemcsak a magyar, de azt lehet mondani, minden bortermelő állam törvénye tiltja a direkttermő borok „kezelését”.

Végül a modern pincetechnika mellett az állam jóformán képtelen ellenőrizni azt, hogy lelkiismeretlen borkereskedők, de sokszor a termelők maguk is a direkttermő borokat ne pancsolják, ne írtelentessék, házasítsák, feljavítsák és édesítsék, amivel a fogyasztót megtévesztik és nemcsak szőlő név alatt, illetve erről elnevezve hozzák a direkttermő borokat forgalomba. Számítalan ilyen kihágási eljárás folyt már és folyik még általában éppen a direkttermő olcsó borok konkurrenciája és az elérhető nagyobb haszon miatt.

Nemcsak Magyarország, hanem az összes bortermelő állam ezekkel a dolgokkal ma már teljesen tisztában van. Minden bortermelő állam tudja, hogy nem lehet minden borkereskedő és minden direkttermő szőlőtermelő mögé egy felügyelőt állítani, vagy ellenőrt és ha a saját bortermelését nem akarja a direkttermő szőlőkkel blamirozni, úgy nem marad más hátra, mint a kivágás. Románia korábban rendelte el törvényesen a direkttermő szőlők kiirtását, mint Magyarország és a magyar, úgynevezett „hegyközségi törvény” szerint is az összes direkttermőt (othelló kivételével — miután az othellóra egyelőre festés céljából szükség van —) 1941 december 31-ig bizonyos degresszív hártérítés mellett ki kellett volna vágni.

Miután időközben a világháború szakadt újból ránk a magyar kormány egyelőre úgy döntött, hogy a kivágás törvényadta erőszakolásától eltekint. Ezzel szemben, hogy a direkttermő szőlőtulajdonosok ne biggyék azt, hogy ezzel minden el van intézve, elrendelte a kényszer beszolgáltatást, amelyet az állam megbízásából a MASZOBTSZ hajt végre. A beszolgáltatási kötelezettség

alól kizárólag a töröklyöm erjesztett othelló mentes, — tehát az az othelló, melyet nem töröklyöm erjesztettek, hanem lepréseltek, beszolgáltató a kormány által megállapított átvételi áron. Kétségtelen, hogy ez az átvételi ár nagyon alacsony és ezt csak akkor érthetjük meg, ha ezzel a kormánynak a célját is ismerjük a fokozatos kiirtásra vonatkozólag.

Ami pedig az erdélyi érmelléki szőlőterület speciális viszonyait illeti, kétségtelen, hogy mikor ez a terület az anyaországhoz visszatér, az anyaországban igen nagy meglepetést keltett, amikor a híres Érmelléken a régi jó borminőségek helyett majdnem kizárólag csak delaváré és noah szőlőket találtak. Nem vitás, hogy a kettő közül a delaváré alkoholban is és ízben is kellemesebb minőségű bort ad, de nem vitás, az sem, hogy mind a kettő a direkttermő szőlőkhez tartozik és a delaváré bor sem válik az Érmellék dicsőségére. De eltekintve ettől, ha a kormány a direkttermő szőlők közül az othellón túl újabb és újabb kivételeket tenne, ez a végén odavezetne, hogy jóformán semmit sem írtanának ki. Az othelló is csak ideiglenesen megtűrt direkttermő szőlőfajta, ami nélkül világos színű vörös borokat, még mint kadarkát sem lehetne forgalomba hozni. A kormányban meg

Vezetőséget választott az NMK Törökvés vasárnapi közgyűlésén

Szabó János az egyesület elnöke. Sulyok Miklós az ügyvezető elnök

Soha nem tapasztalt érdeklődés mellett tartotta meg a Nemzeti Munkaközponthoz otthonában a nagyváradi NMK-Törökvés választó közgyűlését.

A gyűlést Szabó János országgyűlési képviselő, a Nemzeti Munkaközponthoz társelnöke nyitotta meg a Hitekegy elmondása után.

Szabó János keresetlen szavakkal méltatta az egyesület nagy múltját és változta a jövőjét. Előadta, hogy milyen kálvárián ment keresztül az egyesület az utóbbi 2-3 évben és hogy milyen káros volt az utóbbi 10-12 évben idegen elemeknek az egyesületben való részvétele.

Kérte Szabó János, hogy a közgyűlés mondja ki határozatilag a Nemzeti Munkaközponthoz való csatlakozását, de ugyanakkor kérte a tagokat, hogy az egyesület nemcsak „színelg”, de „szízen” is változzék meg, miért is javasolta, hogy az egyesület színe a jövőben az általános megújulás szímbőlumául a piros-kék legyen. A közgyűlés ezt egyhangulag elfogadta.

Majd Szabó János felhívta Hoffmann András eddigi főtitkárát, hogy az elmúlt évről beszámolóit tartson. Hoffmann András változta mi mindeneken ment keresztül az egyesület, amíg odajutott hogy a Nemzeti Munkaközponthoz csatlakozott.

Ezután Szabó János felkérte a pénztárnokot, hogy tartsa meg az évi jelentését, amire a közgyűlés a felmentést megadta.

Szabó János a leltárról tett jelentést. A közgyűlés nagy örömmel fogadta, hogy a csapra szóló felszerelés áll rendelkezésre. Ezenkívül több mint 100

Jöjjön a hushagyó keddi dísznótoros vacsorára
a „Mátyás” étterembe
Telefon 18-50 Szilágyi Dezső-u. 5 sz.
Kitűnő jó italok!

van a szándék arra, hogy amint borvidékeként szelektálódik a termelés, az othellóra is kimondják a halálos ítéletet.

Az érmelléki szőlősgazdák tehát az érmelléki borvidék jöhrnévét nem szolgálgják akkor, ha a delaváré szőlő megtartása mellett agítálnak, tekintet nélkül arra, hogy eredményes lesz-e, vagy sem az eljárásuk, — mert ha már a Küküllőmenti és Marosmenti szőlővidékek nem tértek vissza Magyarországhoz, legalább a visszatért borvidékeken igyekezzünk olyan bort termelni, ami ezeknek a borvidékeknek a régi jó hírnevét visszaállítja. Gondoljunk arra, hogy a mostani háborus értékesítési lehetőségek nem fognak örökké fennállani és amikor majd megint gondokat okoz a bort elhelyezni, akkor jobb lesz komoly minőségi borokat a piacra hozni, mint delavárét, amiért a kereskedelem és a fogyasztás semmi körülmények között sem fog annyit fizethetni normális bekeviszonyok között, mint a komoly minőségi borekért.

(Budapest, 1943. március 2.)

Ambrus. Ügyész: dr. Gergey Ferenc. Orvosok: dr. Krézi Jenő, dr. Rónai Ida, dr. Andrási László. Főrendező: Ujhelyi Oszkár. Főszertáros: Rácz Sándor. Sajtó: Jeskó Sándor. Papp György. Ifjúsági intéző Smidt János. Törpecsapat intéző: Bárány Miklós. Számvizsgálók: Klein Gyula pénzügyi főtanácsos, Basa Károly, Ferencz Béla, Nagy János és Hoffmann András.

Választmányi tagok: Dobai György, Major Lajos, Lénárt János, Áron Sándor, Major Lajos, Katona Sándor, Fekete József, Labó Jakab, Topa Antal, Turbucz Lajos, Szűcs József, Nilgecz István, Török Lajos, Pusztai Dezső, Krajcsovicz Ferenc, Hudré Sándor, Boros Mihály, Muzsika János, Szabó József, Tatár Gábor, Varga Kálmán, Farkas Béla, Bodacs Gyula, Svoy Béla, Szabó Béla, Tauszig József, Samarjai Sándor, Fajzi János testület, Szabó József, Szalai Dezső, Nyéki József, Gombos József, Somogyi Lajos, Nagy József, Mág János, Verec Imre, Kádár Ferenc, Pinter Mihály, Széll Ferenc, Kürthy Lajos, Kádár Lajos, Puskás Lajos, Nyisztor János, Nagy Lajos, Nagy Károly, Ács Sándor, Ács Tibor, Papp Árpád főhadnagy.

Már a vadgesztenye is ehető!

Kopenhágából jelentik: Az utóbbi időben nyersanyaghiány miatt több dán margarinyár tért át különböző élelmiszerpótlékok gyártására. Az egyik gyár próbálkozni kezdett a vadgesztenye felhasználásával és sikerült is belőle marcipán-masszát készíteni, úgy hogy Kalundborgban 1942 október óta már ötven tonna vadgesztenyét fel is dolgoztak. A vadgesztenye-marcipán következő eljárásal készült: A sós vízben áztatott vadgesztenyét meghámozva és felaprítva hatalmas tartályokba teszik, ahol alkohollal leöntik. Ezáltal a gesztenyéből pár nap alatt eltávolodik a keserű anyag, mire a masszát megszáritják és máris vizsik a csokoládégyárba, ahol a legfinomabb édesáru készülő belőle. Az egyszerűnek látszó eljárás közelebbi műhelytitkait, sajnos, nem sikerült megtudni, de Dániához hasonlóan nálunk nemcsak a mi is gyűjteni kezdjük a vadgesztenyét, hogy marcipánként lássuk viszont. (TFK.)

Megismételték vándorgyűlésüket a székegyházi téli gazdasági iskola növendékei Biharfőlegyházán

Nagyvárad. Saját tud. Egyik legutóbbi számunkban beszámoltunk arról, hogy a nagy eredménnyel működő székegyházi téli gazdasági iskola növendékei Biharfőlegyházán sikeres vándorgyűlést és gazdanapot rendeztek. A vándorgyűlés és a gazdanap sokáig emlékeztetőben marad az egész környék magyar földműves lakosságának. A téli gazdasági iskola növendékei vándorgyűléseket most Biharfőlegyházán ismételték meg nagy sikerrel. A nagyközség lakossága a legnagyobb érdeklődéssel vett részt a vándorgyűlésen és sok tanulságot merítve hallgatta meg a tartalmas előadásokat.

Alelnökök: Andriška Kálmán, vitéz Kiss Lajos, Tárnok László, Mertz Sándor, Mansberger Gusztáv, Rigeiser József, Főtitkár: Dóhá Gusztáv. Pénztárnokok: Bárány Miklós és Bencze György Labdarugó szakosztály elnöke: vitéz Papp János építész, Intéző: Kecske Sándor, Farkas Sándor, Zahari János. Jegyző: Nagy Zoltán. Birkozó szakosztályi elnök: Deák Gyula. Uzsószakosztályi elnök: báró Apór György. Teke szakosztályi elnök: Nagy János. Pénztárellenőrök: Nagy József és Miloe

Szövetkezeti mozgalom és egykéz

Oberding József érdekes tanulmánya a Közgazdasági Szemlében

IV.

Mikor Magyarországon a kötött gazdasági rendszerre való áttérés kezdetét vette, mint a gabonaértékesítés megszervezésében a „Futura”, úgy egyéb mezőgazdasági termékek központosított, egykezü értékesítésére nézve a „Hangya” szervezete nyújtotta a legmegfelelőbb keretet. A szervezett külkereskedelmi forgalom lebonyolítására létrehozott M. Kir. Külkereskedelmi Hivatal czeke az intézményekre támaszkodva kezdte meg munkáját. A mezőgazdasági termények gyűjtőkereskedelmi feladatának az ellátására készen állottak a falusi „Hangya” szövetkezetek, az értékesítés lebonyolítására pedig önálló szervezeteket alapított a központ kötelekében. Így önálló „Hangya” szövetkezetek végzik a baromfi, tojás, gyümölcs és zöldség, lótvad, termény, toll, méz, kamillia és háziipari termékek értékesítését. E különböző mezőgazdasági termények és termékek értékesítésére létrehozott szövetkezetek az általuk forgalombahozott cikkek kiviteli egykezü vagy tagjai valamely más kiviteli egyesülésnek.

A fenti termények és termékek értékesítésére létrehozott Hangya intézmények mellett (Állatértékesítő Hangya Szövetkezet, Baromfi Értékesítő Hangya Szövetkezet, Tojásértékesítő Hangya Szövetkezet, Tolltermelő- és Értékesítő Hangya Szövetkezet, Méztermelő- és Értékesítő Hangya Szövetkezet, Gyümölcs-, Zöldség- és Terményértékesítő Hangya Szövetkezet, Háziipari Termelő- és Értékesítő Hangya Szövetkezet, Magyar Lótvad Kiviteli Szövetkezet, Cooperatíva Magyar Kamillia Kiviteli Iroda, „Pantodrog” Magyar Fűszerpaprikát Értékesítő Központi Szövetkezet), a következő szövetkezetek vesznek még részt a magyar mezőgazdasági termények egykézrendszerű értékesítésében: Magyar Mezőgazdák Szövetkeze (zsír, szalonna), Mezőgazdasági Termelők Egyesült Szövetkeze (hagyma, burgonya), Lóértékesítő Szövetkezet, Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ, „Falu” Mezőgazdasági- és Állatértékesítő Szövetkezet, Magyar Állat- és Termékek Kiviteli Szövetkeze. Nem szövetkezeti formában működő egykezü szervezetek: Magyar Borkiviteli Egyesülés, Magyar Burgonyakiviteli Egyesülés, Magyar Cirokkiviteli kft., Magyar Vadtenyésztők Kiviteli és Kereskedelmi R. T.-a, Magyar Nád-kiviteli Egyesülés, Magyar Tollkereskedők Kiviteli Egyesülete, Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő R. T., Magyar Hüvelyes- és Olajmagkiviteli Egyesülés.

A mezőgazdasági terményértékesítő egykezünek 80 százaléka — mint látjuk — szövetkezet, melynek közvetlenül a termelőket, a gazdákat tömörítik magukba, hogy terményeik értékesítését a közvetítő kereskedelem kikapcsolásával valósítsák meg, a termelők közvetlenül érintkeznek a fogyasztókkal. Kiviteli értékesítő szövetkezeink rendszerint szintén szövetkezeteknek, a külföldi fogyasztók behozatali szövetkezeti egykezünek adják át terményeiket. Így a nemzetközi gazdasági életben már erőteljesen bontakozik ki a szövetkezeti gazdaság forgalmi rendje.

Amikor a mezőgazdasági termény

értékesítés egykézrendszerű szervezése megindult, a magánkereskedelem heves támadást intézett a szövetkezeti mozgalom ellen. A Magyar Kereskedők Országos Egyesülete, az O. M. K. E., röpiratban támadta meg a szövetkezeti mozgalmat. Egyéni érdekeit látta veszélyeztetve az új gazdaságszervezési rendszerben, nem értve meg az idők szavát. Nem akart tudomással bírni a gazdasági élet új szervezési elvéről s rendszeréről, a kötött gazdálkodásról. Göresösen ragaszkodott a régi szabadkereskedelmi felfogáshoz, amely ma már a múlté. Az emberiség élete új korszak küszöbén áll, melyet új eszmék vezérnek. A múlt század individualizmusával szemben korunkban az univerzalizmus felfogása tört előtérbe. Az univerzalizmus világnézete szerint az egyéni érdeket megelőzi a közérdek. Nem az egyén, hanem a közösség érdeke az irányadó, az egyén csak eszköze a közösségi céloknak, a közösségi célok minél teljesebb megvalósítása érdekében az

egyén tevékenységi köre és szabadsága korlátozható. Az univerzalizmus felfogásában lényeges különbséget jelent a szocializmussal szemben az, hogy míg a szocializmus az egész társadalmat, a emberiséget, az univerzalizmus a nemzetet tekintti a közösség alapjává (fasizmus, hitlerizmus). A gazdaságpolitikában újabb a nemzet gazdasági érdekei kerültek előtérbe s a gazdasági élet szervezése az egész nemzetközösség gazdasági jólétének az érdekében kell, hogy történjen. Az univerzalista bölesei felfogásban nyugvó nemzetiszocialista rendszerek nem akarják az egyént teljesen elnyomni, mint a kommunizmus, csak a közösségi érdekek szolgálatába állítani az egyéni önérdeket kizárólagos szolgálatával szemben. A ma embere tehát az egyéni és közérdek helyes összhangját keresi. Éppen ezért jut az új gazdasági rendszerben nagy szerephez a szövetkezeti mozgalom, mert az már megindulásától kezdve hasonló célért küzdött.

Dr. Barcsay Károly vármegyei főügyész előadása a jogászegyletben

Nagyvárad. Saját tud. A Magyar Jogászegylet nagyváradai helyi csoportja február 6-án, szombaton délután az Itélőtáblán rendezte a jogásznapi utáni első előadását. A jogásznapi sikere mutatta, hogy a város jogászaik átérik azoknak a céloknak a fontosságát, amelyek a jogászok továbbképzéséhez fűződnek. Dr. Barcsay Károly előadásának látogatottsága pedig azt mutatja, hogy a megindult komoly munka lendülete nem hanyatlott, hanem a szép kezdést értékes folytatás követi.

A hallgatóság soraiban ismét ott láttuk az elnöklő vitéz Moldoványi István táblaelnökön kívül dr. Cziffra Kálmán és dr. Hlatky Endre főispánokat, dr. Gyöngyössi István kir. főügyészt, vitéz Nadányi János alispánt, dr. Soós István polgármestert dr. Póstyényi Márton kir. törvényszéki elnököt, dr. Nagy Dezső pénzügyigazgatót, dr. Patzko Elemér orsz. gyűl. képviselőt, dr. Borbély Miklós kir. ügyészségi elnököt, dr. Krüger Jenő ügyvédi kamarai elnököt s a bíróság, közigazgatás, ügyészség, ügyvédi kar számos reprezentánsát.

Az előadás tárgya már maga is nagy érdeklődésre tarthatott számot. „A fél jogállása és védelme a közigazgatási eljárásban”, olyan kérdés, amely nemcsak hazánkban, hanem minden korszerű államban foglalkoztatja a jogalkotókat és jogalkalmazókat egyaránt.

Az előadó alapos felkészültséggel ismertette a még nem kodifikált közigazgatási eljárásjognak az egyes jogszabályokból kitűnő szerkezetét, valamint azokat a törvényes rendelkezéseket és a gyakorlatban kialakult alapelveket, amelyek a fél jogállása és védelme tekintetében figyelemreméltók. Szemléltető párhuzamot vont ebből a szemszögből a polgári és büntetőbírói eljárással. Részletesen kitért a hatóságok idezőhatalmának, a felek meghallgatásának és a bizonyításnak különböző problémáira.

Államrendszerek roskadoznak és ujak születnek — vontá le a végső következtetést. — Kiszabott életkorukat lelt népek tűnnek el és ujak törnek fel a történelem nagy kataklizmájában, amely most tombol a világ felett.

Mi ebben a viharban is bizunk a jogállamban, amely az egyedüli emberi életforma és meg vagyunk győződve arról, hogy ebben az államban a suum cuique sarkalatos tétele állandó és megváltoztathatatlán.

De a viharral szemben kötelező önvédelem és a fejlődő világ ezt a tételt új formába önti. Maga a háború gyorsabb és erőterjesebb igazgatást követel, amely mélyen a polgárok alanyi érdekeibe vág. És a „kinek-kinek a magáé” tételt megelőzi a közösség parancsa: előbb a nemzetnek a nemzetét.

Mindent megelőző cél a nemzet fennmaradása, bármint is hozzon magával ez a nagy történelemjavulás. Ezt a fennmaradást pedig a belső kohéziós erő kifejlesztése biztosíthatja elsősorban.

És ebből a szemszögből az állam fegyveres erejének erősítése mellett gondoskodó és szociális tevékenysége a legfontosabb dolog. És pedig nemcsak anyagi jellegű feladatait és szolgáltatásait tekintve, hanem eljárását illetően is.

A közigazgatásnak, amely legérzékenyebb az élet változásai iránt a jogszabályok rugalmasságát érvényesítenie kell a nemzetvédelmi tekintetek szerint. És talán ez az új megvilágítás a suum cuique örök érvényű tételének.

A nemzet minden értékes tagjának, bármilyen sorban végzi szürke, vagy jelentősebb munkáját, éreznie kell a vele lépten-nyomon érintkező, rendelkező, tőle áldozatokat követelő közigazgatás minden ténykedésénél, hogy ebben az érintkezésben a jogszabályok alkalmazása mellett mindig ott van valami a döntésnél soha el

nem hanyagolható tényező: a magyar törvényt alkalmazó magyar tisztviselő testvéri lelkiismerete.

A közigazgatási eljárásban a fél védelme tekintetében ennél lényegesebb követelményt talán törvénybe sem lehetne iktatni. Mert ezzel a jogállam az, amiért van és ami a rendeltetése: a nemzet épületének örök időkre fenntartó ereje és biztosítéka.

A közönség lelkes tapsal jutalmazta a szép és lendületes előadást, majd dr. Jelenits Ferenc helyettes árvászeki elnök hozzászólása után vitéz Moldoványi István táblaelnök berekesztette az előadást.

Nagyvárad thj. város polgármestere 9777—1943. szám—III.

HIRDETMÉNY

Nagyvárad thj. város törvényhatósági kisgyűlésének az 1942. évi október hó 21-én 192. kisgy.—37.691—1942 szám alatt hozott határozatában kifejezésre juttatott kérelmére, a vonatkozó kisajátítási összeírásban és tervrajzban feltüntetett, a Sternberg Salamon, Sternberg Izidor és Léb Lajosné szül. Klein Regina nagyvárad lakosok tulajdonát képező és a nagyvárad 959. számú telekkönyvi betétben 3178. hrsz. a. felvett 59 négyyszögöl kiterjedésű, a Vegyi és Élelmiszeripari R. T. telekfelosztásával kapcsolatos utcanytás céljára szükséges ingatlanrésznek Nagyvárad thj. város részére megszerzésére a M. kir. Iparügyi Miniszterium 3723—XV. 1943. sz. rendeletével, az 1937. évi VI. t. c. 12. paragrafusának 1. bekezdése b) pontja, illetve a 13. paragrafus 1. bekezdése alapján a 12. paragrafus 2. bekezdése értelmében a kisajátítási jogot engedélyezte.

Nagyvárad thj. város közigazgatási bizottsága kisajátítási albizottságának az 1929. évi XXX. t. c. 58. paragrafusa, illetőleg a 7890—1930. M. E. számú rendelet 5. paragrafusa értelmében az 1881. évi XXI. t. c. 38. paragrafusaiban körvonalozott tárgyalás és bárárságos egyezség megkísérlése céljából dr. Soós István polgármestert vagy helyettesét, dr. Thury László tiszti főügyészt, Oláh Béla műszaki tanácsost, az államépítészeti hivatal főnökét kiküldte, a bizottság jegyzőjével Fluck Ferenc th. tanácsnok I. o. aljegyzőt kijelölve, a tárgyalás határnapjául 1943. évi március hó 13. napjának d. e. 9 óráját kitűzte, helyéül pedig a városháza tanácstermét kijelölve.

A kisajátítandó ingatlanra vonatkozó tervrajz és összeírás az 1943. évi február hó 26. napjától március hó 12. napjáig terjedő 15 nap alatt Nagyvárad város gazdasági ügyosztályánál (városháza II. em. 23. sz.) közzszemlére van kitéve.

Erről az érdekelteket azon figyelmeztetéssel értesitem, hogy a tárgyaláson jogában áll minden érdekeltnak a kisajátítási terv ellen felszólalni és kifogásait jegyzőkönyvbevetetni. Ennek elmulasztása azzal a jogi követelménnyel jár, hogy a kisajátítási terv végleg megállapítottnak és a nemnyilatkozó által elfogadottnak tekintetik. A bizottság a kisajátítási terv felett akkor is érdemben fog határozni, ha az érdekeltek közül senki sem jelenik meg. A megjelenés elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

Nagyvárad, 1943. február 25.

Dr. Soós István, s. k. polgármester.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SEILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem adunk vissza

HÓSI HALOTTAINK. III. J eskó János m. kir. honvédhadnagy a keleten dúló nagy élet-halál harcban hősi-halált halt. A fiatal 28 éves honvéd tiszten J eskó Sándor tanár, lapunk munkatársa unokaöccsét gyászolja.

ELFOGY A KÁVÉ ÉSZAKAMERIKÁBAN. Buenos-Airesi jelentés szerint az Egyesült Államok raktáraiban január közepén már csak 848.000 zsák kávé volt található, ebből 274.000 zsák kávé származott Braziliából. Aggódva írják a lapok, hogy január első felében egyetlen szem brazil kávé sem jutott el az észak-amerikai kikötőkhöz, de a többi ország is csupán 183.000 zsáknyi kávéval tudott küldeni. Összehasonlításképpen megemlítjük, hogy az Egyesült Államok kávébehozatala 1942 januárjában 724.000 zsákra rugott. (TFK.)

Giraud és Da Gaulle még mindig elválik. Amsterdamból jelentik: MTI A NTI jelenti: Giraud és Da Gaulle között még mindig nem jött létre a meg egyezés — írja az Observer. — A lap azt követeli, hogy a két tábornok többé nem foglalkozzon politikával.

DÉLAMERIKAI DOHÁNY SZIVONAK EZENTÚL A SPANYOLOK. Buenos-airesi jelentés szerint a spanyol követés és az Argentinai Dohányintézet kereskedelmi egyezményt írtak alá, amelynek értelmében Spanyolország 3.500.000 kgr. argentin dohányt vásárol. Az árakat 10 kilogrammonként 3-3 1/2 pezoban állapították meg. A spanyol ajánlat rendkívül előnyös a dél-amerikai dohánytermelőkre nézve, akik eddig átlag 1 1/2-2 pezot kaptak 10 kg. dohányért. (TFK.)

Hogy lakása hanyatlatos legyen, színes, modern bútort MEZEL-nél vegyen
Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.) Háló, kombinált és előszobák díóutázzattal is. Előnyös vétel.

Szabó János országgyűlési képviselő beszámoló beszédet tart Biharpuspökiben. Az Erdélyi Párt március 15-én, hétfőn délután 4 órakor választmányi értekezletet tart Biharpuspökiben. Az értekezleten megjelenik Szabó János országgyűlési képviselő is, aki beszámoló beszédet tart. A képviselő Sóos Lajos városi főtitkár, dr. Szabó Lajos járási titkár, Bodács Gyula munkás titkár és dr. Erdélyi Gábor körzeti ügyész is leleszörök Biharpuspökibe. — Biharpuspöki meggyarega nagy lelkesedéssel készül a képviselő beszámolójának meghallgatására.

Az Erdélyi Párt hírel. Az Erdélyi Párt jogvédő irodája folyó hó 10-én, szerdán 5 és 6 óra között ingyen jogsegélyt ad a hadbavonultak hozzátartozóinak és az arra rászorulóknak. — Ugyancsak a Magyar Házban 6 és 8 óra között dr. Varga László városi tanácsnok ad felvilágosítást ipari és kereskedelmi ügyekben. — Az Erdélyi Párt régi körzete szerdán este 7 órai kezdettel tartja szokásos választmányi értekezletét az Európa étterem külön helyiségében. Tekintettel a tárgyak fontosságára az elnökség szeretettel kéri a választmányi tagok teljes számú megjelenését.

Légtalmai közlemények. Kötelező légtalmai utánpótlási tanfolyam indul folyó hó 9-én a Ritoók Zsigmond-utcai áll. elemi iskolában délután fél 6 órai kezdettel. Megjelenni kötelesek: Deák Ferenc, Booskay, Torna utcák, Mussolini-tér, Szacsavay-u., a Mezey Mihály utcáig; Mezey Mihály u. páros oldala és a Szent László tér 2, 6, 8, 10. számú házak parancsnokai és helyettesei, akik 1943. január 31-ig végezték az alapképző tanfolyamot. Felhívjuk az érdekelte háztuladonosokat arra, hogy parancsnokaik és helyetteseik pontos megjelenéséről nek is gondoskodjanak. Légtalmai Liga Nagyvárad, Csopár, Elnöksége.

ÖRÜLNEK A SPANYOL HALÁSZOK. Bár az általános üzemenyaghiány miatt kevesebb halászhajó járja a tengereket, a spanyol halászat mégis jelentős sikerekről számol be. Egy a napokban közzétett madridi statisztikai jelentés szerint a spanyol halászok 1942 első felében összesen 214.983 tonna halat fogtak, vagyis 24.477 tonnával többet mint az előző év első felében. A legtöbb hal április, május és június hónapokban került a hálóba. A rengeteg mennyiségű hal kerek 491.000 pezeta bevételt eredményezett.

Ebben az évben 22 ezer karjalait telepítenek vissza. Helsinkiből jelentik: (MTI) A NTI jelenti: Tervek szerint ebben az évben visszatelepítenek 20-22 ezer karjalait, akik a miezkvaji békekötés után hagyták el lakóhelyüket. A szóbanforgó területre a több mint 400.000 elvándorolt közül 240.000 már vissza is tört.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS a m. kir. honvédelmi miniszter a hivatásos honvédtanári karban fennálló hiányok megszüntetésére pályázatot hirdetett. A részletes pályázati feltételek megjelentek a folyó évi 9. számú Honvédségi Közlönyben (Szab. rend) valamint a folyó évi február hó 18-án kelt 39. számú Budapesti Közlönyben. A pályázatok beérkezési határideje 1943. május 1.

40 éves a japán császár. Tokióból jelentik: (MTI) A japán nép szombaton ünnepelte a császár 40. születésnapját.

SZÍNHÁZ

A csikós

Szigligeti Ede színművének felújítása

A Szigligeti színház vasárnap este Möriz Zsigmond átirásában Szigligeti „A csikós” című legkötünőbb színdarabjának előadásával kapcsolódott a fennállásának ötven éves fordulóját ünneplő Szigligeti Társaság jubileumába. Előadás előtt Gáspár Jenő, a Felőti Társaság főtitkára mondott bevezetőt, Szigligeti Ede munkásságát, a jelenlegi ünnepségi jelentőségét említve, majd felgördült a függöny és kezdetét vette a feltokozott érdeklődéssel várt előadás. A darabról szólva itt mindjárt meg kell állapítanunk hogy Szigligeti színműve koránt sem élt el, hogy azonban nem papírosítgarákat kapunk, ehhez nagyon hozzájárult a színészek komoly felkészül-

Lidérciény Jön! Lidérciény
Több, mint film, — művészet: Több, mint szórakozás, élmény!
Lidérciény
Egy film, melyet évekig nem felejteth el!
Egész héten: **Pista tekintte es úr** **APOLLO**

BELVAROSI Keddtől:
Döntő mérkőzés
A sport minden ágát felölelő, rendkívül izgalmas film. Az előadásokon személyesen fellépnek a „Stella Duó” világhírű akrobaták.
Hétfőn utoljára: **ZORO és HURU**

Korona Filmszínház Karády lepszennációsabb filmje
Külvárosi örszoba
Jegyelővét d. e. 11 óratól

Az izgalmas filmek királya!
INDIA TIGRISE
Keddtől a **CASINOBAN**
Hétfőn utoljára: **Egy éjszaka Erdélyben**

Megjelent a Katona Újság. A tábori posta munkája mozgó háboru idején. Ezzel a címmel közöl érdekes tudósítást és ismerteti a tábori levelezőlapok készítésének okait a Magyar Katonai Újság legújabb száma. Időszori kép- és szövegriportok, tudnivalók, közérdekű ismertetések, továbbá négyoldalas képosmelléklet egészíti ki a tizenkétoldalas lapszámot, amelynek ára változatlanul tíz fillér. Kapható mindenütt.

Felhívás az iparosokhoz! Szili László okl. gépésmérnök, a m. kir. áll. mechanikai és elektromosipari szakiskola tanára 1943 évi március hó 3-én kedden délután 6 órakor Nagyváradon az Ipartestület előadótermében, Mezey Mihály-utca 4. sz. Indukációs motorok működési elvej című előadást tart. Erre a rendkívül érdekes ismeretterjesztő előadásra az érdekelte iparosokat kézzel meghívjuk és kérjük, hogy azon minél nagyobb számban megjelenjenek szíveskedjenek. Az Ipartestület Elnöksége.

Emberi volt és néha megkapóan „drámai.”
Mindent egybevetve az előadás bizonyosságát szolgálta arra, hogy a „régi daraboknak” lehet és van néha ma is ható ereje. „A csikós” minden bizonynyal sikert ért volna el akkor is, ha nem tényleg a tizszázados jubileum az ünnepi keret. **HORVATH IMRE**

A színházi iroda közleményei
Kedden este a bombasikerű „Mondj igazat” című kacagató Vaszary bohózatát ismét a színház műsorán. Csak felütnötteknek. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni.

Szerdán este az idényben 24-edszert „A bolond Asvayné” kerül színpadra Hotty Éva felléptével. **Filléres helyáratok.**

Csütörtökön délután negyed 4 órakor egyszékes **filléres helyáratokkal** Lehar Ferenc „Mosoly országa” című nagyoperett van műsorán. Minden földszinti jegy 90 fillér, emeleti jegyek 60 fillér, páholy 4 pengő. Főszereplők Márffy Vera, Szógi Arany, Benkő Béla, Szabó Ernő, Daniss Győző és Pákozdy Ferenc.

Csütörtökön este **munkás előadás** keretében „Csipkealarc” című mulatságos és izgalmas operett-újonság van a színház műsorán.

Péntektől minden este az idény legnagyobb színpadi sikere, a „Mária főhadnagy” kerül színpadra. Hetek óta lázas szorgalommal és különös gondadal készülnek a társulat a „Mária főhadnagy” előadására. Daniss Győző rendezésében. Főszereplők: Jurik Julcsi, Hotty Éva, Gándör Klári, Benkő Béla, Daniss Győző, Szabó Ernő, Fajk Rózi, Pákozdy Ferenc és Bakay Lajos. A díszleteket Koval István, a budapesti Nemzeti Színház díszlettervezője tervezte és festette. A jelmezek a színház szabóműhelyében készültek. „A Mária főhadnagy” pénteken este premier-bérletben szombaton est. A-bérletben kerül színpadra. Jegyek elővételben már váltóhatók.

SPORT

Harmadik helyre csuszott le a NAC

A multvasárnap esti forduló után a második összecsapás már meghozta a maga alapos meglepetéseit. Az öt elővas közül hárman kikaptak, köztük a NAC is és így a Csepel az első, a Ferencváros pedig feltornáztatta magát a másodiknak. A Gamma és a SalBTC is erősen felzárkózott a vezető csapatokhoz. De a hátul kullogó Ujpestből is jó középcsapat lett Szolnok felett aratott szép győzelmével.

Számunkra természetesen legnagyobb meglepetés a NAC veresége, mert bármennyire is elismertük a salgótarjáni küzdelem nehézségeit, rendületlenül bíztunk a zöldfehérekben, hogy alapos visszavágót adnak az őszi vereségért. Ez azonban nem sikerült s ismét csak vereséggel végződött a tarjáni csata, amely egyúttal az elsőjébe is került. Nem jövathetetlen a zuhanás, mert hiszen csak a harmadik helyre esett vissza a csapat és kevesebb meglepetéssel is ott lehet ismét egy hét múlva, de a hosszú elsőség után mégis csak nehéz belenyugodni a rangvesztésbe a vérbeli szurkolónak.

Az alsóbb régiókban Kispest már biztosan elkerülte a halálzónát, az Ujpest pedig a nyolcadik helyre telepedett fel, ezt a helyet azonban még akkor is tartania kell egy pár hétig, ha a legjobban megy a dolga, mert az előtte levő SalBTC négy tiszta ponttal vezet. A kieső frontot a Haladás, Elektromos, Szeged és Kolozsvár tartják a második forduló eredményei alapján.

SalBTC—NAC 4:2 (3:0)

(Salgótarjáni.) Játékvezető: Szigeti. A Salgótarjánban lejátszott mérkőzés az otthon játszó csapat az egész mérkőzés folyamán szívvel-leléssel végig kemény iramú mérkőzést vívott ellenfelével és végeredményben megérdemelten győzött a bajnokság élén álló nagyváradi csapat ellen.

Különösen kitűnt a győztes csapat elsőféléjében mutatott szép és eredményes játékával. A kitűnően játszó Csuberda már a második percben be-

lőtte a vezető gólt. A 17. percben ugyanő lötte a másodikat is. Pribilovics szerzett ezután gólt a 33. percben.

A játékidő második felében a nagyváradi együttes sorozatos támadásokba kezdett, mégis a SalBTC érte el gólt Vincze révén a 6. percben. Nagyvárad erősebb játékát a 18. percben koronázta siker, amikor Sárvári szépít az eredményén. A 21. percben Bodola újabb gólt szerez és ezzel beállítja a végeredményt. Továbbra is a NAC marad támadásban, de a salgótarjáni védelem és Debreceni megakadályoz minden támadást. Feltűnést keltett a NAC elfogult játéka. A nagyváradiak közül csupán Perényi játszott kiemelkedően, míg

a győztes csapatból Csuberda, Vincze és Debreceni játéka tetszett.

Ujpest—Szolnok 4:1 (3:0).
Elektromos—Szeged 4:0 (0:0).
KAC—Haladás 3:1 (2:0).
Ferencváros—Törekvés 4:0 (1:0).
Csepel—Ujvidék 2:1 (1:0).
Kispest—DiMAVAG 3:0 (2:0).
Gamma—Vasas 3:0 (1:0).

1. Csepel	17	11	2	45	8:35	24
2. Ferencv.	17	10	3	4	58:32	23
3. Nagyvárad	17	10	2	5	50:25	22
4. Szolnok	17	9	4	4	47:27	22
5. Vasas	17	9	3	5	36:29	21
6. Gamma	17	7	6	4	40:28	20
7. SalBTC	17	7	6	4	44:40	20
8. Ujpest	17	7	2	8	44:48	16
9. Ujvidék	17	5	6	6	31:36	16
10. DiMAVAG	17	6	3	7	31:45	15
11. Kispest	17	5	4	8	33:36	14
12. Törekvés	17	4	5	8	25:44	13
13. Haladás	17	5	3	9	31:51	13
14. Elektromos	17	5	2	10	32:32	12
15. Kolozsvár	17	4	3	10	31:46	11
16. Szeged	17	3	2	12	28:65	10

VESZ briliánsot, ezüstöt, aranyat

ELAD ACS TIBOR Széchenyi-tér 6. sz.

Győztek a vasutasok a helyi derbin

MÁV—NMK Törekvés 2:1 (1:1)

Hűvös hideg szeles időben Szabados Ernő sipjelére az alábbi felállással kezdtek a csapatok:

MÁV: Fehérvári — Pázmándi, Gyimesi — Nagy, Mezei, Székely — Elek. Papp I. Szilágyi, Jenei Bundik. NMK-Törekvés: Zuh — Rocska, Brindás — Nagy S., Czell, Nagy L. — Góznér, Papp, Terebes, Erdei, Turkus.

Igen eleven irammal kezdődik a játék és mindkét meglep, hogy a még alig két edzést tartott Törekvés olyan kemény ellenfélnek bizonyul, hogy helyenként fölénybe is kerekedik és igen mutatós támadásokkal szorongatja a MÁV-ot, azonban csak sarokrugásokban eredményes a kékpáros csapat, mert három szögletet is kieszik, a gólt viszont a MÁV lövi a 35. percben Elek révén. Így a félidő 1:0 arányban a MÁV javára végződik.

A második félidőben sem adja fel a harcot a Törekvés és a 3. percben Turkus eredményes is, amikor egy

hátulról kapott labdát a MÁV hálójába továbbítja. 1:1. Ezután változatos mezőnyjáték következik és a Törekvés ismét a sarokrugásokkal tűnik ki, a 20. percben már 9:0 a szögletarány.

MÁV a 32. percben éri el a vezetést s a 2:1 után már csak mezőnyjáték következik.

A MÁV csapatából jó volt a védelem. A fedezetsorból nagyon hiányzott Papp II. A csatársorban Elek és Bundik igen lendületesen játszottak. A csapat egészbevéve jó benyomást keltett.

Az NMK-Törekvés dicséretére lehet mondani, hogy kevés edzés után ennyire kemény ellenfélnek bizonyult. Rocska és Brindás igen tehetséges játékosok. A csatársor széteső játékot mutatott. Góznér sokat cselezett feleslegesen. Nagy S.-nek pedig óriási hibája, hogy a közelharcokban állandóan dancsolásokhoz folyamodik és ez sokat ront az egyébként hasznosnak mondható játékon.

Az utánpótlás csapatok tudása között már sokkal nagyobb a különbség a MÁV javára. A barátságos mérkőzést az első csapatok előtt játszották le Bartha József játékvezető irányítása mellett az alábbi összeállításban:

MÁV: Makó — Bartus, Novák — Ipacs, Sashegyi, Csikortás — Fehér, Tódor, (Halmay), Varga, Bódis.

NMK-Törekvés: Zuh — Veress, Barcsik — Posta, Székely, Brindás — Pintye, Bakucz, Onóka, Boka, Szabó.

Jóformán egykapura folyik a játék, éppen ezért nem is mutat sokat. A gólokat Bódis 4, Fehér 3, Liszka 2, Halmay, Sashegyi, illetve Szabó és Boka lőtték.

A MÁV-ból jők voltak a góllövőkön kívül még Varga és Bartus a Törekvésből a góllövők.

NAC IFJUSÁGI—SZT. LÁSZLÓ GIMNÁZIUM 2:2 (1:1).

Vigh vezetésével vasárnap délelőtti edzőmérkőzést tartott a NAC ifjúsági és a Szent László gimnázium labdarúgó csapata. A gólokat Bartha, Kar-

dos, illetve Fernbach, Rónai lőtték, a góllövőkön kívül jól játszott még Molnár.

APRÓHIRDETÉS

Adás-vétel

Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek Viktor ékezőre. Rakoczi-ut 3. 356
Aranyat, ezüstöt, briliánsot vásárol Tarján oras-ékezőre. Rakoczi-ut 8. 185
Eladók regenyek. Dr Baditz. Miskolc 611
Eladó jokarban levő sűrű szövet kosztüm közepalakra. Damjanich-u. 37. ajtó 4 366
Kombinátszoba, rekamier, hencser eladó. Kapucinus-u. 11. kapuval szemben. 551
200 gyümölcsfaültvény, vegyes fajok, 500 vadkörte olesón eladó. Zámbo Rakoczi-ut 11. 357
Eladó árusító bódé. Ertekezni: Nillesztelep, Csobánc-u. 5. 386

Jugatlan

Eladók belvárosban 3x2 szobás, 1x1 szobás beültözhető ház, ár 70.000 P. Másik Szent János-utca közelében 4x1 szobás, konyhas ház, ár 20.000 P. 250 négyzetméter telek sürgősen, ár 6000 P. Tatayné, Szigligeti-u. 12. Telefon 28—74. 378

Állási nyec

KIFUTÓ-FIUT felvesz a Szent László nyomda R. T. Szilágyi Dezső-u. 5.

Tisztviselőnt keres itteni iparvállalat, azonnali belépésre. Csak érettségizett jól számoló munkások — kezdők is — adják be ajánlatukat a fizetési igényük megjelölésével „Óskeresztény tisztviselőnt” jellegre a kiadóba. 388

Irodai gyakorlati rendelkező személyt ideiglenes alkalmazásra felvesszünk. Gépirni tudók előnyben. Cim a kiadóban. 389

Műszerész vagy lakatos segédet kerékpár javításhoz felveszek. Jakab. Kossuth-u. 5. 361

Keressék Budapestre szobaicanyt, vagy perfektül főző mindenest, ó bizonyítványokkal. Jelentkezni dr Polgárné-nál. Szalárdi-utca 1. 372

Különféle

Fertőtlenítést, poloskát, mojt, mindenemű férgek irtását 38 évi gyakorlatlaltal irtja Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 513

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja. Csutorás Szigligeti-u. 7. Telefon 14—21. 664

Kölcsönt előnyös feltétel mellett folyósít „Hitelszövetkezet, Bethlen István u. 6. 362

Kötők, horgólok újat és boska szöveteket, gyönyörűen javítok, **felbontok** átalakítok, gyermekruhának is. Harle nyatalpalás, bontott szárból, szemzedés, Bodáné-nál. Kossuth-u. 18. kézi munkázletben. 387

Elveszett

Elveszett tarka szánbáreony nyakál a „Nagyvárad” kiadóhivatalból az Orsolya zárda templomáig. Beesületés megtaláló jutalom ellenében hozza be a Nagyvárad kiadóhivatalába 376

KIADÓTULAJDONOS:

SENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

és felelős szerkesztő:

Dr. Paál Árpád

felelős kiadó:

Dr. Scheffler Ferenc

a Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Észöl a Szent László-nyomda R. T. körforgó gépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.

Férfi ruhákat, használtakat legjobb áron vehet, eladhat

MOLNÁR

hasznaltaruha üzletében Bémer-tér 1. földvarban. Hívásra házhoz jövök.

Ujabb 10 vármegyében kezdik meg működésüket a gazdasági előljárók

Ismeretes, hogy a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvény által elej-rehívott gazdasági előljárói intézmény bevezetésére az elmúlt évben

az ország 10 vármegyében már sor került. **Bánffy** Dániel báró földművelésügyi miniszter most újabb 10 vármegye területére nevezett ki gazdasági előljárókat. Ezek a vármegyék a következők: Somogy, Vas, Komárom, Esztergom, Borsod, Szatmár, Szilágy, Beszterce-Naszód, Szolnok-Doboka és Kolozs vármegye. Ezzel a magyar mezőgazdasági fejlesztése szempontjából oly nagy jelentőségű gazdasági előljárói intézmény kiépítése újabb nagy lépéssel haladt előre. Az intézmény további kiépítése gyors ütemben folyik.

Keresztény magyar

keresztény

magyarnál vásárol!